

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
HỒNG ĐỨC

Vnqđ

TẠP CHÍ
VĂN NGHỆ QUÂN ĐỘI

**NGHIÊN CỨU VÀ GIẢNG DẠY
VĂN HỌC VỀ ĐỀ TÀI LỊCH SỬ DÂN TỘC**

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

vh

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC
HÀ NỘI, 2019

MỤC LỤC

❖ Lời nói đầu.....07

PHẦN I: NHỮNG NGHIÊN CỨU KHÁI QUÁT

❖ Tiểu thuyết quốc ngữ đầu thế kỷ XX: Cuộc “ra quân” đầu tiên về đề tài lịch sử dân tộc 11

Lê Tú Anh

❖ Tiểu thuyết viết về Lý Công Uẩn của Phạm Minh Kiên và cảm hứng dân tộc trong tiểu thuyết lịch sử Nam Kỳ trước 1945.....25

Đoàn Lê Giang

❖ Cảm thức lịch sử trong văn học miền Nam 1954 - 1975.....34

Trần Hoài Anh

❖ Truyện ngắn về đề tài lịch sử trong văn học Việt Nam từ 1986 đến nay - xu hướng và thành tựu nổi bật.....46

Đinh Trí Dũng

❖ Đặc trưng thể loại tiểu thuyết lịch sử và các khuynh hướng tiểu thuyết lịch sử Việt Nam đầu thế kỷ XXI.....54

Nguyễn Thị Tuyết Minh

❖ Những đối thoại tiêu biểu của tiểu thuyết lịch sử Việt Nam trước diễn ngôn của sử gia.....65

Võ Thị Minh Trang, Lê Thời Tân

❖ Lịch sử có phải là quá khứ? (Đối thoại đa chiều trong tiểu thuyết viết về nông thôn Việt Nam đầu thế kỷ XXI) 71

Hoàng Thị Kim Oanh

❖ Khi lịch sử thuộc về cá nhân (Nhìn từ mối quan hệ giữa văn học và lịch sử trong tiểu thuyết lịch sử Việt Nam đầu thế kỉ XXI).....80

Thái Phan Vàng Anh

❖ Văn học viết về lịch sử - tiền đề, giới hạn và triển vọng.....90

Nguyễn Thanh Tâm

❖ Tâm thức viết về lịch sử.....96

Uông Triều

ĐỐI THOẠI CHÍNH SỬ VÀ ĐỐI THOẠI DÃ SỬ TRONG “HẦU CHUYỆN TIỀN NHÂN” CỦA VĂN TRỌNG HÙNG

Hồ Thế Hà^(*)

*Hầu chuyện tiền nhân*¹ là tập thơ ký thác, trần tình, hầu chuyện tiền nhân của Văn Trọng Hùng. Tác giả, luôn trong trạng thái say mê lịch sử, say mê suy nghiệm chân lý và những khối mâu thuẫn lớn của các danh nhân lịch sử và văn hóa quá khứ. Sau mỗi câu chuyện, mỗi nhân vật, bao giờ tác giả cũng ký thác và gửi gắm đến người đọc một kinh nghiệm quan hệ lịch sử bằng điểm nhìn và tâm thức của hậu thế nhằm đồng thuận hay phản biện với tiền nhân để cuối cùng trả lời cho những câu hỏi thuộc về chính họ và lịch sử, nhưng có liên quan đến cõi đời và kinh nghiệm quan hệ cá nhân và xã hội thời hiện tại.

Tập thơ đề cập 25 chân dung nhân vật lịch sử: Hồ Quý Ly, Nguyễn Trãi, Nguyễn Thị Lộ, Thúy Kiều, Nguyễn Du, Trọng Thủy, My Châu, Từ Hải, Trần Thủ Độ, Lý Chiêu Hoàng, Quang Trung, Đào Duy Từ, Võ Tánh, Trần Quang Diệu, Nguyễn Hữu Chỉnh... Tất cả được Văn Trọng Hùng đồng hiện, lấy ra những lát cắt, những sự kiện thuộc về từng cá nhân trong từng không gian và thời gian để đối thoại và độc thoại thông qua những cứ liệu chính sử và cả những cứ liệu dã sử (dựa vào dân gian và do chính tác giả liên hệ tự đặt ra để đối thoại, nghi vấn và tự trả lời hoặc để các nhân vật lịch sử nhập vai trả lời). Và bằng sự siêu hình/ đồng hiện gián cách đó, những cuộc hầu chuyện với tiền nhân bằng tâm cảm và sau đó tái hiện bằng thi cảm đầy suy tư, thao thức. Văn Trọng Hùng không chú tâm nhiều vào việc bình luận quan hệ lịch sử rộng lớn mà là tái hiện một khoảnh khắc nội tâm và những uẩn khúc bi thương của họ để cùng đồng thuận hoặc phản biện, tìm câu trả lời những nghi vấn đối với từng nhân vật, có khi để đối thoại, có khi độc thoại, làm hiện lên không phải chỉ chuyện một vĩ nhân mà cao hơn là những vấn đề thuộc về lịch sử, văn hóa; về chân lý và sự lựa chọn hành vi đạo đức của con người trước những ngã ba lựa chọn của nhân vật trong từng khúc ngoặt chuyển mình của lịch sử.

^(*) PGS.TS, Trường Đại học Khoa học Huế. Email: hotheha55@yahoo.com.vn.
1. Văn Trọng Hùng, *Hầu chuyện tiền nhân*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2012.